

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem. G. Josip Osana, pom. učitelj pri Sv. Duhu v Vel. Traji, za 1896. l. 1-20 gld.; g. Kecelj Alojzij, učitelj v Ljubljani, za 1896. l. 3-60 gld.; g. Kuhar Janez, učitelj v Trbojah, za pol tega leta 1-20 gld.; g. Ulrih Konjar, učitelj v Motniku, 0-50 gld. — V prvem četrtletju smo prejeli 98-20 gld. Mnogo tovarišev nam je naznanilo, da pošljejo pozneje za celo letošnje leto in nekateri še celo za tri leta skupaj. To je vsejedno; vsakdo naj si uredi uplačevanje tako, kakor mu bolje kaže.

Učiteljski konvikt: G. Gregor Koželj, učitelj v Št. Gotardu 1 K; sl. Okrajna posojilnica v Mokronogu 20 K; sl. Kmetška posojilnica na Vrhniki 20 K; g. V. Globočnik, deželni poslanec i. dr. v Kranji 1 K; g. Ulrih Konjar, učitelj v Motniku 2 K.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta je imelo v prvem četrtletju t. l. 550 K 56 h dohodkov.

A. Praprotnikove pesmi se dobivajo v Goriski tiskarni po 50 kr. Z ozirom na zasluge, katere si je pridobil r. A. Praprotnik za slovensko ljudsko šolstvo in učiteljstvo, bi bilo pač želeli, da bi ne bilo slovenskega učitelja (učiteljice), ki bi ne imel A. Praprotnikovih pesmi v svoji knjižnici. S tem bi pomagali ob enem tudi plemenitemu podjetju na noge ter pomagali pokriti lanskega deficit.

Izlet na sv. Jošt priredi „Slovensko učiteljsko društvo“ v četrtek po Veliki noči, dne 9. mal. travna. Gosti dobro došli! Odhod iz Ljubljane opoldne z vlakom do postajice sv. Jošta.

Iz deželnega šolskega sveta. Imenovani so: g. Anton Pavčič v Št. Rupertu, nadučiteljem v Kostanjevici; gosp. Olga Gasparin za učiteljico istotam; g. Jož. Zorn v Vipolzah, učiteljem v Leskovcu; g. Ida Mally v Predoslju, za učiteljico istotam; g. Karol Simon v Lescah, nadučiteljem v Velikih Laščah; g. Matija Petschauer v Gorencah, učiteljem na Svetlem Potoku; g. Jož. Ažman v Breznici, nadučiteljem istotam; g. Ivan Likar na Karolinski zemlji, nadučiteljem istotam; g. Adolf Sadar v Budanjah, učiteljem istotam; g. Karol Javoršek v Olševku, učiteljem v Vipavi; gosp. Antonija Avgustin v Vipavi, za učiteljico istotam; g. Ivan Gobič v Št. Jurju ob Kumu, učiteljem v Stopiču; gosp. Ernestina Clarici v Žužemperku, za nadučiteljico v Kočevju.

Občni zbor radovljiskega okr. učiteljskega društva bo dne 16. mal. travna t. l. v Radovljici. Začetek ob 10. uri. Razven običajnih točk je na dnevnem redu tudi poročilo gosp. Rozmana „O petji v ljudski šoli“. K obilni udeležbi vabi odbor.

Potrjena šolska knjiga. Naučno ministerstvo je odobrilo knjigo „Osnovni nauki iz fizike in kemije za meščanske šole, II. stopnja“. Knjigo je spisal gimnazijski ravnatelj A. Senekovič.

Za V. Ribnikarjev nagroben spominek so darovali: Slavna „posojilnica“ v Logatci 20 gld., slavni obč. zastop. dolenjelogaški 20 gld., g. Ant. Porekar, nadučitelj na Humu, 150 gld. Skupaj 41-50 gld. Srčna hvala! Do sedaj je nabranih za spominek 56-50 gld. — Dol. Logatec 25. sušca 1896. Ivan Šega.

Vabilo. Kamniško učiteljsko društvo bode imelo v četrtek dne 9. mal. travna ob 10. uri popoldne v šolskem poslopju v Domžalah svoje glavno zborovanje. Vspored: 1. Petje. 2. Nagovor predsednika. 3. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 4. Volitev odbora. 5. Raznoterosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo kranjskega šol. okraja ima svoj občni zbor dne 7. mal. travna t. l. popoldne ob 2 uri v Kranji. Poleg navadnih točk je tudi razgovor o društvenih izletih in bodočem učiteljskem koncertu. Zlasti naj se blagovolje gospice pevke in gg. pevci udeležiti v obilnem številu, da se določi število posameznih glasov itd. K obilni udeležbi vabi najljubše odbor.

S Koroškega. V Šmarjeti v Rožu se je obesil dne 26. svečana tamošnji učitelj Lauegger. Gnal ga je v tako žalostno smrt strah pred preganjanjem. Iz istega uzroka si je uzelo na Koroškem življenje že več učiteljev, kar je pač najbolj značilno za zmedene koroške šolske razmere. O tem Dobernig na Dunaji nič ne govori.

Učitelji-matičarji: V „Slovenskej Matici“ je bilo l. 1895. vpisanih iz Kranjskega 113 učiteljev in 30 šol, iz Štajerskega 85 učiteljev in 11 šol, z Goriškega in Istre 77 učiteljev in 6 šol, iz Koroškega 2 učitelja.

Poziv. V zadnji štev. lanskega letnika „Učit. Tov.“ je gosp. urednik naznanil, da sem nabral „Zbirko slovnških nalog na podlagi III. berila“. Res sem nabral do sedaj že

prav lepo število raznih nalog, katere sem hotel slav. uredništvu poslati z opazko, da naj priobčujejo tudi drugi gg. tovariši jednake naloge, da postane naposled zbirka kolikor mogoče popolna. Toda na ta način bi bila zbirka razmetana po raznih listih in bi le slabo zadostovala svojemu namenu. Zato pa hočem kreniti drugo pot.

Vse svoje cenjene tovariše, kateri imajo že kaj sličnih nalog nabranih, uljudno prosim, da mi iste prej ko mogoče blagovolijo poslati, da jih uvrstim med svoje naloge in tako kolikor mogoče popolno zbirko podam slov. učiteljstvu v uporabo.

Nadejam se, da se bodo prav mnogi gg. tovariši odzvali temu povabilu. V to po-

Josip Novak,

učitelj na Brezovici pri Ljubljani.

Iz deželnega zbora krajskega. Posl. Hribar nasvetuje naslednjo resolucijo:

Visoki deželni zbor skleni: Deželnemu odboru se naroča: 1.) Obrniti se do c. kr. zaloge šolskih knjig na Dunaj za nujno prošnjo, naj izda: a) Slovensko berilo za štiri-razredne ljudske šole, po mestih s posebnim ozirom tudi na dekliške šole, b) slovensko slovnico in slovensko berilo za več ko štirirazredne ljudske šole, c) prvo, drugo in tretjo računico, 2.) Izposlovati na pristojnem mestu, da se potrdi Fr. Orožnovega „Zemljepisja II. del“ in Ant. Nedvedova knjiga „Početni nauk v petji“. 3.) Izdati v svoji založbi ali pa s primernimi prispevki podpirati privatno založbo sledečih slovenskih učnih knjig za ljudske in meščanske šole: a) Geometrijo, b) prirodoznanje za sedmi in osmi razred, c), zemljepisja III. del, d) prirodoznanje za sedmi in osmi razred, e) atlant za ljudske šole f) stilistiko in poetiko, g) računsko knjigo za obrtno-nadaljevalne šole. V ta namen stopi naj v dogovor s pisatelji, ki imajo za jeden ali drugi teh predmetov že prirejene rokopise, ali pa so pripravljeni spisati jih. Govornik pojasnjuje obširno vso stvar in utemeljuje svojo resolucijo.

Posl. dr. Schaffer pravi, da je resolucija meritorno važna in ker se ni bilo moči o njej natančno poučiti, se izreče proti njej, oziroma da bi se o njej že danes glasovalo. Naj se torej dež. odboru naroči, naj preišče, katere predlaganih knjig so sedaj potrebne in naj glede njih stori potrebne korake.

Posl. Hribar se pridruži Schafferjevemu predlogu glede tretjega dela svoje resolucije.

„Knjižnica za mladino“. — „Zaveza“ slov. učit. društev je razposlala vsem slov. hranilnicam in posojilnicam to-le okrožnico: „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ je ustanovila s pomočjo „Goriške tiskarne A. Gabršček“ v Gorici z l. 1895. že dolgo pričakovano „Knjižnico za mladino“. To književno podjetje si je pridobilo že v prvem letu vso hvalo slovenske kritike. Izšlo je 12 snopičev trdo vezanih, kar je potrebno zlasti pri knjigah za mladino. Toda cena je bila postavljena naročnikom le po 15 kr. za vsak snopič, v razprodaji pa 20 kr. To se je zgodilo, ker smo pričakovali vsaj 1200 naročnikov, ki bi pokrili stroške. Ali naročnikov se je oglasilo le okoli 700, da je imelo podjetje koncem leta 1895. skoro 800 gld. deficita, nasprotno pa okoli 7000 snopičev v zalogi. Izšli so ti-le snopiči (Letnik 1895.): 1. a) „Dva brata“. Povest za dečke. — b) „Milosrdna Zorana“. Povest za deklice. 2. „Veselje in žalost“. Povest za dečke. 3. a) „Petdeset basnij za otroke“. Poslovenil A. Funtek. — b) „Iz mladih dni“. Založil A. Funtek. 4. „Drago-ljubci“. Zbirka pripovedek, pravljic, basnij, smešnic itd. 5. „Šest povestic“: — Dva sveta večera — Snežni plaz v Alpah — Milutin Vidović — Rejenček Štepanek — Babičina povest — Nekdanja jezerska naselbina pri Ljubljani. 6. in 7. „Razne pripovedke“: — Dedov srd — Tri rože — Marjetica in kopriva — Kraljevič Častiboj — Dediči — Mlinar in veter — Kakoršno posojilo tako vračilo. 8. Antona Martina Slomškega „Spisi zbrani za mladino“. I. Pesmi. 1. snopič za srednjo stopnjo. 9. „Plemenita sreča“. Povest za mladino v 9. poglavjih. 10. in 11. Antona Mart. Slomškega „Spisi zbrani za mladino“. I. Pesmi. 2. snopič za višjo stopnjo. 12. a) „Hudoben tovariš“. — b) „Zmrzle solze na cvetkah Marije Antoinette, francoske kraljice“. (Letnik 1896.): 13. in 14. „Pesmi cerkvene in druge“. Zložil Andrej Praprotnik. (S sliko). Ker je neizogibna potreba tega književnega podjetja obče pripoznana; ker podjetje ukljub vsem težočam redno izhaja v veliko korist slovenske mladine; obračuno se podpisani do slavnega ravnateljstva z nujno prošnjo, da bi blagovolilo pri sklepu letnega računa za leto 1895. pomagati podjetju iz deficita. Ne prosimo kake podpore, pač pa edino to, da bi slavni denarni zavod kupil šolski mladini domačega okraja primerno število snopičev; za majhne novce dobi obilo dobrega berila za domačo mladež. Ako bi vsak slovenski denarni zavod kupil le 5 do 10 letnikov, za kar potrosi le neznatno svotico 12 do 24 gld., tedaj izgine deficit, to lepo in prekoristno podjetje bo postavljeno na trdne noge, in veliko število že tiskanih snopičev pojde iz založnikovih shramb ven mej slovenski narod, kjer bodo bodrili um in blažili sreč

*) Je že potrjeno. Uredn.

naši nježni mladini, ki je up in nada naša za boljšo prihodnost. Z ozirom na te okoliščine smo trdno uverjeni, da čislani narodni denarni zavod ne odreče svoje pomoči naši „Knjižnici za mladino“.

Priporočamo to okrožnico v premislek tudi gg. učiteljem, ki imajo pri raznih takih denarnih zavodih kaj besede. Pri sejah ravnateljstev ali pri obč. zborih lahko pridobete 20—30 gld. za nakup „Knjižnice“ domači mladini. O kakem daru tu ni govora! Posojilnice in hranilnice so itak dolžne storiti kaj za ljudstvo svojega delokroga. Gotovo storé veliko dobrega, ako oskrbé mladini primernege berila, da si bo bistrila um in blažila srce. — Enako velja za občinske zastope. Tudi tu gg. tovariši lahko uplivajo na to, da vsaka občina naroči po par iztisov za svojo mladino. Na delo!

Velikost (površina) Kranjske v primeri. Kranjsko meri 100 Mm^2 . Mm^2 je kvadrat, čegar stranica meri 1 $Mm = 10\ km$. Hitri pešec prehodi v jedni uri 5 km , tedaj je 10 km 2 uri pešhoje. Okoli Mm^2 pridemo torej v osmih urah. Ako si izberemo na zemljevidu 4 kraje, ki približno tvorijo kvadrat ter stoje 2 uri narazen, nam predstavlja ta prostor Mm^2 . N. pr. Od Ljubljane do Dobrove, od Dobrove do Medvoda, od Medvoda do Trzina in od Trzina do Ljubljane. — Takih prostorov meri kranjska dežela 100.

18letnico je praznoval dne 20. svečana t. l. papež Lev XIII. kar je bil voljen rimskim papežem. Papež je praznoval ta lepi obletni spomin čil in zdrav. Sedanji papež je 263. v vrsti papežev; med njimi jih je bilo le 15, kateri so čez 18 let sedeli na prestolu sv. Petra. Višjo starost, kakor jo je dosegel 86letni Lev XIII. doseglo je le še 7 drugih papežev. Velikemu papežu, katerega vzlasti Slovani čislamo, želi ob 18letnici njegovega papeštva ves katoliški svet še mnogo let.

Svatopluk Čech, najpopularnejši sedanjih čeških pesnikov je dne 21. prosinca slavil svojo petdesetletnico in z njim jo je slavil ves češki narod. Vsi češki listi so dñnemu pesniku posvetili krasne ÷lanke.

Stoletnica. V nedeljo 8. svečana je bilo sto let, kar se je v Polhovem Gradcu na Kranjskem rodil znameniti slov. skladatelj Gregor Rihar, čegar pesmi še se dandanes radi pejejo.

Slavnemu Andreju Čehovinu, ki si je leta 1848. pri Mortari in Novari na Laškem zaslužil najvišje vojaško odlikovanje, red Marije Terezije, in je 1855 umrl kot stotnik in baron v Badenu pri Dunaju, bodo za dve leti postavili v njegovemu rojstnem kraju, v Gornji Branici na Goriskem, spomenik. Darove vsprejema veteransko društvo za Gorisko in Gradiško v Gorici.

Pridvižni zemljevid krške okolice, ki ga je izdelal učitelj g. Fr. Ivanec v merilu 1:25000, razstavljen je v stalni izlozbi „pedagogiškega društva“ v Krškem. Ta zemljevid je vlit v gipsu 78 cm dolg in 55 cm širok, ter predstavlja plastično vse hribe, doline in struge do Studenca, Sv. Križa in Krške vasi na Kranjskem, kakor tudi do Blance in Artič na Štajerskem. G. Ivanec ga je najprej izvršil iz lepenke ter prevlekel z voskom, potem pa dal v mavec viliti pri nekem podobarju v Zagrebu. Ta jako poučen zemljevid bi kot izvrstno učilo služil posebno šolam v Krškem, Leskovcu, Raki, Sv. Duhu, Studencu, Kostanjevici, Sv. Križu, Cerklah in Čatežu, potem pa na Vidmu, Rajhenburgu, Blanci, Zdolah, Artičah in Brežicah na Štajerskem. G. Ivanec sedaj učitelj v Radečah je pripravljen preskrbeti več odtisov, ako se mu povrnejo stroški. Morebiti bi dotični krajni šolski sveti kaj žrtvovali v ta namen in s tem jako pospešili domoznanski pouk v šoli.

Šolsko društvo češko „Ustredni Matice školská“ imelo je te dni svoj občni zbor. Iz poročil je razvidno, da je imelo to društvo v minolem društvenem letu 250.161 gld. 23 novč. dohodkov in 249.439 gld. 45 novč. stroškov. To so zares velikanski svoti za tako maloštevilčen narod. V teh številkah se nam kaže vsa požrtvovalnost, jeklena volja, neupogljivo rodoljubje, vsa moč naroda češkega, ki žrtvuje ogromno za svoj obstanek, ki se ne plaši žrtev v dosego velikega cilja: dovesti narod do zmage potom prosvete. Slovenci, vzgledujmo se!

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 452

o. šol. sv. Na trirazredni, z eno paralelko združeni ljudski šoli v St. Ruprtu na Dolenjskem je stalno namestiti službo nadučitelja z letno plačo 500 gld., 75 gld. funkejske doklade in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje naj se zakonitim potom do 1. vel. travna 1896 predlože podpisaneu c. kr. okrajnemu šolskemu svetu.

C. kr. okrajni šolski svät v Krškem, dne 27. sušca 1896.